

УДК 821.161.2.07:308

DOI 10.58423/2786-6726/2025-3-205-215

Надійшла до редакції: 02.07.2025

Схвалено до друку: 15.08.2025

Опубліковано: 30.10.2025

Чонка Тетяна, Юричко Анжеліка

Актуальні проблеми сучасного українського суспільства в романі Макса Кідрука «Колонія. Нові темні віки»

1. Постановка проблеми

Сучасна українська література все активніше реагує на виклики доби, пропонуючи читачеві не лише художнє відображення дійсності, а й глибокі філософські узагальнення, що охоплюють соціальні, культурні, техногенні, етичні та екзистенційні проблеми. На тлі глобальних змін, військових конфліктів, кризи довіри до інституцій, інформаційного перевантаження та морального виснаження особистості постає необхідність осмислення майбутнього людства. Одним із найбільш яскравих прикладів художнього осмислення цих процесів є роман Макса Кідрука «Колонія. Нові темні віки» – футурологічний твір, у якому автор змальовує апокаліптичне майбутнє та водночас гостро порушує актуальні проблеми сьогодення.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій

Стан наукового вивчення теми наразі є недостатньо розробленим. Хоча твори Макса Кідрука активно обговорюються у літературознавчих колах, повноцінного комплексного аналізу науково-фантастичного роману «Колонія. Нові темні віки» у сучасному літературознавстві ще не проведено, оскільки роман вийшов у світ лише в грудні 2022 року.

Наразі маємо лише відгуки читачів та кілька рецензій в інтернет-джерелах. Зокрема, Павло Чуйкін у рецензії на роман констатує: «...маємо кращий роман у цьому жанрі за усю історію незалежності» (Чуйкін, 2023).

Acta Academiae Beregsiensis, Philologica 2025/3: 205–215.

Роман «Нові Темні Віки. Колонія» ідеально підходить для шанувальників наукової фантастики. Це книга, яка вирізняється реалістичним науковим підґрунтям, численними інноваційними ідеями та продуманими сюжетними рішеннями, що базуються на глибокій обізнаності автора. Часто «Колонію» порівнюють із циклом «Простір» Джеймса Корі, а також із «Марсіанською трилогією» Кіма Стенлі Робінсона, книгами Енді Вейра, та технотрилерами Майкла Крайтона і Лінкольна Чайлда.

3. Постановка завдання

Метою даної наукової розвідки є аналіз художньої інтерпретації актуальних проблем сьогодення – соціальних, політичних, економічних, екологічних, морально-етичних тощо – в науково-фантастичному романі Макса Кідрука «Колонія. Нові темні віки». Відповідно, нашими завданнями є здійснення сюжетно-композиційного та проблемно-тематичного аналізу роману крізь призму досліджуваної теми.

У своїх студіях ми послуговувалися комплексом методів літературознавчого дослідження з метою аналізу сюжету, проблематики та ідейного змісту роману, зокрема застосовано *культурно-історичний, духовно-історичний та біографічний методи*.

4. Виклад основного матеріалу

Відповідно до сюжету у романі «Колонія», першій книзі циклу «Нові Темні Віки», Макс Кідрук описує світ XXII століття, де людство стикається з новими глобальними викликами.

Розглядаючи експозицію твору, зазначимо, що події розгортаються у 2141 році. Людство пережило пандемію хвороби клоніс, але на цьому випробування не закінчуються – виникає новий патоген, що вражає лише вагітних жінок. Це не лише епідеміологічна, а й глибоко соціальна проблема. Експозиція знайомить нас з новим устроєм світу, що функціонує як на Землі, так і на Марсі, де створено самодостатні колонії з населенням понад сто тисяч осіб.

Зав'язка твору відкривається через конфлікт, який починає формуватися навколо нерівності між «землянами» та «марсіянами». Третина населення Марса народжена вже поза межами Землі, однак молоде покоління колоністів почувається дискримінованим і приниженим. Вони не можуть змагатися із землянами у сфері високих технологій і змушені виконувати фізично виснажливу працю. У зав'язці чітко окреслено соціальну напругу, яка поступово наростає.

У процесі розвитку дій події починають ускладнюватися науковим розслідуванням причин появи нового патогену. Вчені-імунологи досліджують можливий зв'язок між захворюванням і дивними нейтринними спалахами довкола планети. Паралельно з цим розгортається боротьба між різними прошарками суспільства Марсу: ті, хто народився на планеті, прагнуть змін і самовизначення, що дедалі частіше набирає форм протесту і навіть підпільної активності.

Кульмінаційна точка роману – це зіткнення поколінь, поглядів і цивілізаційних виборів. Молодь із Марса доходить до критичної межі – їхні дії загрожують не лише суспільному порядку, а й самому існуванню колоній. Тут проявляється ключова ідея твору: незалежно від технічного прогресу чи зміни місця проживання, людство залишається заручником своїх соціальних і психологічних механізмів.

У фіналі роману розкривається масштаб катастрофи – не лише на рівні медицини чи техніки, а й на рівні цінностей і вибору. Хоча певні загрози частково локалізовано, сам характер глобальної кризи натякає на те, що попереду ще складніші виклики. Цим автор залишає читача в напрузі й водночас стимулює до роздумів про майбутнє – як на рівні індивіда, так і людства загалом.

Розв'язки, звичайно ж, нема, оскільки цю книгу загалом можемо назвати експозицією до наступних, а в її фіналі відбувається напружена зав'язка до подальшого розвитку подій у всіх сюжетних лініях роману, що спонукає читача до активних роздумів не лише над сюжетом, а насамперед над проблемами, порушеними автором.

Композиційні особливості твору:

- наявність кількох сюжетних ліній: роман можна розділити на три сюжетні лінії – перша і найбільша частина присвячена подіям на Марсі, а друга, присвячена подіям на Землі, де розгортається захоплива пригода, у якій складно переплітаються біологія, фізика та політика (важливо зауважити, що для Макса Кідрука, за фахом інженера-енергетика, наукове підґрунтя твору є вагомою складовою кожного твору). Ще одна сюжетна лінія, мало пов'язана з основним сюжетом, присвячена подіям, що відбуваються на Сході України. Але Марс все ж таки займає центральне місце у творі. «Земна» частина книги присвячена насамперед розгадці наукових таємниць. Тут ми дізнаємося про тонкощі молекулярної реплікації в живих клітинах, органах і цілих організмах. Зрештою, мікроби вийшли з-під контролю на Землі, тому існує багато версій про їхній вплив на організм людини. Також не вирішені проблеми з Росією, Китаєм, Іраном та іншими тоталітарними державами. Вони досі

залишаються на карті світу. Кількість невдалих урядів на планеті також зростає. Однією з таких країн є Україна, східний регіон якої став зоною беззаконня;

- використання флешбеків та зміни перспективи, що дозволяє глибше розкрити персонажів і передумови кризи;
- поступове нарощування напруги: кожен новий розділ заглиблює читача в проблему, посилюючи конфлікт.

Таким чином, композиція роману чітко структурована, багатопланова та логічно побудована, що дозволяє ефективно поєднати художнє та науково-прогностичне бачення майбутнього.

Під час презентації роману Макс Кідрук констатував: «В цій книжці я змалював один із найгірших сценаріїв майбутнього. І він, певна річ, вам не сподобається. Але я свідомо починаю цю розмову, щоб вигадана картина не стала реальністю» (Книжник, 2023). Роман відрізняється неабиякою реалістичністю: автор ретельно пояснює економічні аспекти, складнощі формування колоній на Марсі, їх розташування, механізми самозабезпечення тощо. Він описує життя людства у XXII столітті в умовах технічного прогресу, колонізації Марса, соціальної нерівності та нових екзистенційних загроз. Це історія про те, як технології не рятують від конфліктів, якщо не змінюється сама природа людини.

Отже, у романі розглянуто низку важливих та актуальних проблем:

Соціальна нерівність і дискримінація. На Марсі утворюється новий соціальний прошарок – «марсіяни», які, попри місце народження, не мають рівних прав із землянами. Земні спеціалісти займають престижні посади, тоді як місцеві – лише фізичну працю. Це породжує протестні настрої серед молоді.

Як на Землі, так і на Марсі, ті, хто має владу і гроші, пригноблюють тих, у кого їх нема, підлаштовуючи під себе закони. Кульмінацією є промова Еландона: «Ми зібралися, щоб сказати народам Землі: у вас над головами зародився новий світ, і ви більше не зможете його ігнорувати... Колонія на Марсі мала стати взірцевою спільнотою, що позбулася всього найгіршого із Землі, але стала строго контрольованим суспільством, де купка багатіїв забороняє всім іншим робити будь-що, що нібито загрожує спільним інтересам. Колонія на Марсі мала встановити новий стандарт для гуманістичної цивілізації, натомість стала сумішшю олігархії з бюрократичною диктатурою... Колонізація не зробила колонізаторів кращими, вона просто перенесла їхню гріховність на нове місце» (Кідрук, 2023, с. 570).

Медико-біологічні виклики майбутнього. Поява нового патогену, що вражає вагітних, викликає паніку та загрожує майбутньому людству: «SDI-агенти – молекулярні машини. Ці машини намагалися щось зробити з

людським тілом» (Кідрук, 2023, с. 863): трансформували ДНК, уводячи в тіло людини «гормон із комашиного мозку» (Кідрук, 2023, с. 865); білок, що «відповідав за затвердіння захисної кутикули у членистоногих на кшталт раків, павуків і багатоніжок» (Кідрук, 2023, с. 865); «екдизон..., який стимулює линьку в членистоногих» (Кідрук, 2023, с. 866) та мільйони пар інших хромосом. Професор Мейнард здогадався про намір чогось «невідомого» (як може здогадатися і читач) – перетворити людей на комах, та не встиг про це нікому розповісти, бо загинув від нього (Кідрук, 2023, с. 868).

Проблема недовіри до науки і складнощів у поясненні явищ, які науковці ще не здатні повністю зрозуміти: поява інфекцій, резистентних до всіх відомих класів антибіотиків (Кідрук, 2023, с. 106–107).

Етичні дилеми науки та прогресу. Автор порушує питання: чи має право людство експериментувати із колонізацією інших планет, не вирішивши проблем на Землі? Проблема меж технічного розвитку й відповідальності за наслідки – чи здатні люди передбачити, чим закінчиться їхнє втручання в природу?

Важливою постаттю у цьому контексті є лікарка-науковиця Ронна, сестра Кроудера, який найбільше хвилювався екологічним станом планети й планував створити міжнародний кліматичний суд (Кідрук, 2023, с. 286). Саме Ронна з'ясувала, що «нейтринні спалахи... якимось пов'язані із SDI-агентом, то ще й щоразу, коли ці спалахи збігалися з експериментами на орбіті, запущений на копіювання організм щезав з асемблерної камери. А потім повертався – мертвим» (Кідрук, 2023, с. 588). Проте вона не згадала слів релігійних фанатиків, які протестували проти копіювання нею живих істот: «Яке ти маєш право брати на себе роль Бога? Ти створиш істоту, але не створиш душі... БОГ Є ТВОРЕЦЬ ЖИТТЯ, А НЕ БІОТЕХНОЛОГІЯ!» (Кідрук, 2023, с. 371) (виділено автором).

Кліматичні катастрофи (теплові хвилі, метангідратний вибух).

Найстрашніше, що людство не хоче тверезо сприймати незворотні наслідки власної діяльності та адекватно реагувати на відповідну реакцію планети Земля і загалом космосу: «...річ у тім, що температура на планеті більше не залежала тільки від вуглекислого газу, бо з потеплінням запустилися та набирали силу процеси, які раніше не впливали на клімат» (Кідрук, 2023, с. 64); «Метангідратна рушниця вистрелить, із води вивільняться мільйони тонн газу, який затопить суходіл на тисячі миль. Метан, хоч і легший за повітря, ...триматиметься біля поверхні достатньо довго, щоби прикінчити все живе. Далі – кислотні дощі, вогняні смерчі, зростання температури та подальша дестабілізація гідратів метану. Лавиноподібний процес, який підсилює сам себе і який не зупинити» (Кідрук,

2023, с. 65); «Хто розуміє, що в разі метангідратного виверження у Північному океані людській цивілізації загрожує колапс» (Кідрук, 2023, с. 846).

Криза ідентичності та міжпланетна соціальна ізоляція. Нове покоління марсіян не відчувається частиною земного людства, тому виникає відчуття втрати культурного зв'язку, що підсилює прагнення до автономії або навіть відокремлення.

Втрата людських стосунків між землянами і народженими від них же дітьми-марсіянами: відсутність належного морально-етичного, духовно-естетичного виховання (звичайних книг на Марсі майже не було через брак сировини для їх виготовлення та обмежену можливість їх постачання із Землі, проте наявні максимально «продвинені» технічні ресурси без обмежень до будь-якої інформації, навіть забороненої через її зміст, що дозволило Еландону Торндайку – першому народженому на Марсі – переглядати страшні відео сцен насильства «Відплати» братства «Аль-Харамейн» в даркнеті) (Кідрук, 2023, с. 340–343); а головне внаслідок відсутності взаємоповаги і довіри між жителями Марсу виникають трагічні конфлікти з непоправними наслідками.

Людська природа як джерело загроз. Незважаючи на розвиток технологій, люди залишаються підвладними амбіціям, страхам, жадібності та жорстокості. Автор проводить паралелі між колоніальним минулим людства на Землі та новітніми формами колоніалізму в космосі: «Попри всі старання Йорга Флоріана, вогнепальна зброя давно була на Марсі... Усі багатіли та прагнули захищати своє» (Кідрук, 2023, с. 503).

«Кроудер стояв перед інтерактивним екраном на всю північну стіну й доповідав уже чверть години. Він пояснив, що таке метангідрати й чим загрожує їхнє раптове вивільнення, потім переповів усе, що виявив під час поїздки до Сибіру та Гренландії. Якоїсь миті він не стримався й порівняв нинішню ситуацію із занепадом цивілізації острова Пасхи: острів'яни бездумно вирубували ліси, аж поки не впало долу останнє дерево й колись родючий острів поринув у стан сюрреалістичної руйнації – нічим не стримувані вітри здули в океан верхній пласт ґрунту, птахи полетіли геть, рибальські човни згнили, а нових не було з чого виготовити. Почався голод, а за ним тотальна війна всіх проти всіх, яка знецінила спершу політику, тоді культуру, а зрештою людське життя. Кроудер полюбляв такі аналогії: острів Пасхи, індіанці мая, культура Анасазі – усі вони будували розвинені суспільства, а потім, коли ресурси вичерпувалися, закінчували міжусобними війнами» (Кідрук, 2023, с. 383).

Політична криза (корупція, популізм, безвідповідальність держав). Звільнення на Марсі причетного до нелегальної торгівлі теломідом Вігго Свеннінгсена (ставленика 166-річного багатія Фердинанда Зоммерфельда)

з посади керівника Лабораторії синтетичної біології та виведення його з Ради Дев'ятнадцятьох привело (за гроші ображеного Зоммерфельда) до перемоги на виборах президента США найбільшого популіста усіх часів, «безнадійного аутсайдера» Арло Б'єрлінга (Кідрук, 2023, с. 509–511). На зауваження Громера про те, «що росіяни фактично денонсували Договір про космос 1967-го. Вони наплювали на Статут ООН... У Договорі чітко вказано, що ніхто не має права порушувати мир у будь-якій частині космосу, підривати міжнародну співпрацю чи розміщувати в космосі зброю, яка може завдавати катастрофічних руйнувань... Замість вести перемовини нам потрібно засудити росіян, потрібно припинити співпрацю з Роскосмосом... й увести якнайжорстокіші санкції» Б'єрлінг заявив: «Мене нудить від вашого моралізаторства... З вами чи без вас каральна експедиція полетить на Марс. Якщо для цього треба російські військові кораблі – так тому й бути. Якщо для цього доведеться підтертися підписаним двісті років тому папірцем – невелика біда. Якщо для цього я мушу заплющити очі на порушення суверенітету чергового азійського Неспромостану – то й нехай...» (Кідрук, 2023, с. 843–845). На повідомлення про масові обстріли росіянами України, про їхню підготовку до анексії Курильських островів і про вторгнення до всіх республік, які вийшли зі складу Російської Федерації 2081-го, новообраний президент Америки відповів: «Мені начхати» (Кідрук, 2023, с. 842).

Загалом у романі акцентована увагу на чотирьох мотиваційно-філософських ідеях:

- 1) Технологічний прогрес без гуманістичних цінностей може призвести до катастрофи.
- 2) Людству недостатньо лише переміститися на іншу планету – воно мусить змінити саму суть свого існування.
- 3) Життя в ізоляції чи нових умовах загострює старі проблеми, замість їх розв'язання.
- 4) Надмірна централізація влади й ресурсів – це пастка для цивілізацій, навіть у футуристичних умовах.

5. Висновки

У романі «Колонія» Макса Кідрука осмислено широкий спектр загальнолюдських проблем, які загрожують майбутньому цивілізації. Через футуристичну оптику автор порушує теми кліматичних катастроф, пандемій, політичного популізму, соціальної нерівності та морального занепаду людства, він не лише змальовує наслідки глобальних викликів, а й гостро критикує

інертність і безвідповідальність державних інституцій, попереджаючи про небезпеку втрати гуманістичних цінностей у світі високих технологій.

Макс Кідрук майстерно трансформує футуристичну художню реальність у дзеркало актуальних проблем сучасної України, зокрема соціальної несправедливості, популізму, політичної безвідповідальності та кризи довіри до владних інституцій. Хоча події розгортаються у XXII столітті, автор створює умовну модель, що відображає характерні риси українського суспільства сьогодення: слабкість державного управління, соціальну поляризацію, небезпеку популістичних рішень та інформаційні маніпуляції. Таке художнє переосмислення реальних викликів не лише загострює увагу читача до глибинних проблем сучасності, а й слугує застереженням щодо можливих наслідків ігнорування стратегічного мислення, справедливості та наукового підходу в управлінні. Роман Кідрука є не просто антиутопією, а критичним соціальним коментарем, у якому відчутно пульсує тривога за майбутнє України та світу.

Література

1. Кідрук Максим 2023. *Нові Темні Віки. Колонія (третє видання)*. Харків: Бородатий Тамарин.
2. Книжник Аліна 2023. У Чернівцях письменник Макс Кідрук презентує новий роман «Колонія». *Новини Чернівці: Інформаційний портал «Молодий буковинець»*. 30.03.2023. <https://molbuk.ua/news/282214-u-chernivciakh-pysmennyk-maks-kidruk-prezentuie-novyi-roman-koloniia.html> (Дата звернення: 20.09.2025).
3. Чуйкін Павло 2023. *Рецензія на книгу Макса Кідрука «Нові Темні Віки. Колонія»*. 23.02.2023. <https://itc.ua/ua/articles/retsenziya-na-knygu-maksa-kidruka-novi-temni-viky-koloniya/> (Дата звернення: 20.09.2025).

References

1. Kidruk, Maksym 2023. *Novi Temni Viky. Koloniia (tretie vydannia)* [New Dark Ages. Colony (Third Edition)]. Kharkiv: Borodatyi Tamaryn. (In Ukrainian)
2. Knyzhnyk, Alina 2023. U Chernivtsiakh pysmennyk Maks Kidruk prezentuie novyi roman «Koloniia» [In Chernivtsi, Writer Max Kidruk Presents His New Novel “Colony”]. *Novyny Chernivtsi: Informatsiynyi portal «Molodyi bukovynets»*. 30.03.2023. <https://molbuk.ua/news/282214-u-chernivciakh-pysmennyk-maks-kidruk-prezentuie-novyi-roman-koloniia.html> (Accessed: 20.09.2025). (In Ukrainian)
3. Chuikin, Pavlo 2023. Retsenziia na knyhu Maksa Kidruka «Novi Temni Viky. Koloniia» [Review of Max Kidruk’s Book “New Dark Ages. Colony”]. 23.02.2023. <https://itc.ua/ua/articles/retsenziya-na-knygu-maksa-kidruka-novi-temni-viky-koloniya/> (Accessed: 20.09.2025). (In Ukrainian)

Актуальні проблеми сучасного українського суспільства в романі Макса Кідрука «Колонія. Нові темні віки»

Чонка Тетяна, кандидат філологічних наук, доцент. Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II, кафедра філології, доцент. chonka.tetyana@kmf.org.ua, ORCID: 0000-0002-5567-813X.

Юричко Анжеліка. Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II, кафедра філології, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти. jurisko.anzselika.b19un@kmf.org.ua, ORCID: 0009-0002-5494-4464.

Стаття присвячена дослідженню науково-фантастичного роману сучасного українського письменника Макса Кідрука «Колонія. Нові темні віки». Перша книга майбутньої трилогії вийшла друком 2022 року і одразу стала бестселером, незважаючи на великий обсяг (900 сторінок). Цього року вийшов переклад польською мовою і невдовзі очікується угорський переклад роману. Така популярність зумовлена, безумовно, порушеною у романі проблематикою – можливий страшний сценарій зникнення людської цивілізації, що дає підстави називати цей твір романом-застереженням, чим і зумовлена актуальність і новизна даної наукової розвідки.

Макс Кідрук є представником нової хвилі українських письменників, які активно впроваджують у літературний простір наукову фантастику, технотрилер і соціально ангажовану літературу. Його творчість вирізняється поєднанням глибокої науковості, інтелектуалізму й емоційного напруження. Роман «Колонія. Нові темні віки» є яскравим прикладом того, як художнє слово може стати інструментом критичного осмислення сучасних загроз: зміни клімату, дегуманізації суспільства, занепаду моральних цінностей, втрати довіри до інституцій, технологічного контролю та ізоляціонізму.

Актуальність наукового дослідження зумовлена тим, що проблематика, порушена в романі Кідрука, є не лише художньою умовністю, а й безпосереднім відображенням соціокультурних реалій України й світу. Аналізуючи «Колонію», можна глибше зрозуміти механізми формування суспільного страху, динаміку людських відносин у кризових умовах, а також моральні вибори, що постають перед особистістю в умовах катастрофи.

У статті проаналізовано художню інтерпретацію актуальних проблем сьогодення – соціальних, політичних, економічних, екологічних, морально- етичних – в науково-фантастичному романі Макса Кідрука «Колонія. Нові темні віки». Макс Кідрук через роман «Колонія» пропонує не лише фантастичну картину майбутнього, а й глибоку діагностику сучасного стану людства. Його твір – це застереження: нові технології не гарантують порятунку, якщо людина не змінить себе. Відтак, у центрі роману – не стільки космос, як дзеркало самої людини.

У висновках акцентовано на загальнолюдській вагомості екзистенційних викликів сьогодення, порушених автором у романі, й констатовано необхідність подальшого дослідження даної тематики у творчості Макса Кідрука та необхідності уведення даного тексту для вивчення у вищих та загальноосвітніх закладах України.

Ключові слова: екзистенційні виклики, Макс Кідрук, науково-фантастичний роман, сучасна українська література.

Current problems of modern Ukrainian society in Max Kidruk's novel "Colony. New Dark Ages"

Tetiana Chonka, candidate of philological sciences, associate professor. Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian University, Department of Philology, associate professor. chonka.tetyana@kmf.org.ua, ORCID: 0000-0002-5567-813X.

Anzhelika Yurychko. Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian University, Department of Philology, MA student. juricsko.anzselika.b19un@kmf.org.ua, ORCID: 0009-0002-5494-4464.

The article is dedicated to the study of the science fiction novel "Colony. New Dark Ages" by contemporary Ukrainian writer Max Kidruk. The first book of a planned trilogy was published in 2022 and immediately became a bestseller despite its considerable length (900 pages). This year, a Polish translation was released, and a Hungarian edition is expected soon. The novel's popularity is undoubtedly due to its subject matter — a potentially terrifying scenario of the collapse of human civilization. This allows the novel to be classified as a cautionary tale, which determines the relevance and novelty of this scholarly research.

Max Kidruk represents a new wave of Ukrainian writers who actively introduce science fiction, techno-thrillers, and socially engaged literature into the literary space. His works are distinguished by a combination of scientific depth, intellectualism, and emotional intensity. "Colony. New Dark Ages" is a vivid example of how fiction can serve as a tool for critically reflecting on contemporary threats such as climate change, the dehumanization of society, the decline of moral values, the erosion of trust in institutions, technological control, and isolationism.

The relevance of this academic research lies in the fact that the issues raised in Kidruk's novel are not merely artistic devices but directly reflect the sociocultural realities of Ukraine and the world. By analysing "Colony", we can gain a deeper understanding of the mechanisms behind societal anxiety, the dynamics of human relationships under crisis conditions, and the moral choices individuals face in times of catastrophe.

The article examines the artistic interpretation of contemporary social, political, economic, environmental, and moral-ethical issues in Max Kidruk's science fiction novel "Colony. New Dark Ages". Through this novel, Kidruk offers not only a fictional vision of the future but also a profound diagnosis of the present condition of humanity. His work serves as a warning: new technologies do not guarantee salvation unless humanity transforms itself. Thus, the novel can be interpreted as a mirror reflecting the human condition.

The conclusion emphasises the universal significance of the existential challenges addressed by the author and highlights the need for further exploration of these topics in Kidruk's works. It also advocates for the inclusion of this novel in the curriculum of higher education institutions and secondary schools in Ukraine.

Keywords: *science fiction novel, Max Kidruk, contemporary Ukrainian literature, existential challenges.*

**Az ukrán társadalom aktuális problémái Max Kidruk
„Kolónia. Új sötét középkor” című regényében**

Csonka Tetyána, a filológiai tudományok kandidátusa, docens. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem, Filológia Tanszék, docens. chonka.tetyana@kmf.org.ua, ORCID: 0000-0002-5567-813X.

Juricskó Anzselika. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem, Filológia Tanszék, MA-hallgató. juricsko.anzselika.b19un@kmf.org.ua, ORCID: 0009-0002-5494-4464.

A tanulmány Max Kidruk kortárs ukrán író „Колонія. Нові темні віки” [„Kolónia. Új sötét középkor”] című tudományos-fantasztikus regényének elemzésével foglalkozik. A tervezett trilógia első kötete 2022-ben jelent meg, és tekintélyes terjedelme (900 oldal) ellenére azonnal bestsellerré vált. Idén megjelent a mű lengyel fordítása, és hamarosan a magyar kiadás is várható. A regény népszerűsége kétségkívül témaválasztásának köszönhető – az emberi civilizáció összeomlásának egyik lehetséges, meglehetősen félelmetes forgatókönyvét ábrázolja. Ez a mű egyfajta figyelmeztetésként értelmezhető, ami meghatározza a jelen kutatás aktualitását és újdonságát.

Max Kidruk az ukrán írók új hullámát képviseli, akik aktívan hozzák be a tudományos fantasztikumot, a techno-thrillert és a társadalmilag fontos témákat az irodalmi térbe. Műveit a tudományos alaposág, az intellektualizmus és az érzelmi intenzitás egyedülálló ötvözte jellemzi. A „Kolónia. Új sötét középkor” szemléletes példája annak, miként szolgálhat a fikció eszközként a kortárs fenyegetések – például az éghajlatváltozás, a társadalom elgépiesedése, az erkölcsi értékek hanyatlása, az intézményi rendszerbe vetett bizalom megrendülése, a technológia használatának ellenőrzése és az elszigeteltség – kritikus értelmezésére.

A kutatás aktualitását az adja, hogy a Kidruk regényében megfogalmazott problémák nem pusztán irodalmi eszközök, hanem közvetlenül tükrözik Ukrajna és a világ társadalmi-kulturális valóságát. A „Kolónia” elemzése révén mélyebb betekintést nyerhetünk a társadalmi szorongás mechanizmusai, az emberi kapcsolatok válsághelyzetekben mutatott dinamikájába, valamint az egyének előtt álló erkölcsi döntéshelyzetekbe katasztrófák idején.

Tanulmányunk a Max Kidruk „Kolónia. Új sötét középkor” című tudományos-fantasztikus regényében megjelenő kortárs társadalmi, politikai, gazdasági, környezeti és erkölcsi-etikai kérdések művészi értelmezését vizsgálja. Kidruk ebben a műben nemcsak a jövő képzeletbeli vízióját nyújtja, hanem az emberiség jelenlegi állapotának mélyreható diagnózisát is felállítja. Munkája figyelmeztetésként szolgál: az új technológiák önmagukban nem garantálják a megmenekülést, ha maga az emberiség nem változik meg. A regény így elsősorban nem a világűréről szól, hanem tükörként jeleníti meg az emberi lét állapotát.

Következtetéseinkben kiemeljük a szerző által felvetett egzisztenciális kihívások egyetemes jelentőségét, és hangsúlyozzuk e témakörök további vizsgálatának szükségességét Kidruk életművében. Emellett javasoljuk a regény beemelését az ukrainai felső- és középfokú oktatási intézmények tanterveibe.

Kulcsszavak: tudományos-fantasztikus regény, Max Kidruk, kortárs ukrán irodalom, egzisztenciális kihívások.